

Verktyg hela vägen- Birka

Slutrapport

SAMORDNINGSFÖRBUNDET
JÄMTLANDS LÄN

ENDEL AV REGIONFÖRBUNDET
JÄMTLANDS LÄN

DEN 30 JUNI 2015
PETER WILDT, PROJEKTLEDARE

Innehåll

<u>1. Inledning</u>	3
<u>2. Sammanfattning</u>	3
<u>3. Mål</u>	4
<u>Övergripandemål</u>	4
<u>Delmål</u>	4
<u>4. Arbetsgång under projektiden</u>	4
<u>Identifiering av deltagare</u>	4
<u>Projekt process</u>	5
<u>Specialpedagogen</u>	5
<u>IT pedagogen</u>	6
<u>Hjälpmedel/ Verktyg</u>	6
<u>Övriga insatser och hjälpmedel</u>	6
<u>Utbildning</u>	6
<u>Arbetsförmedlingen</u>	7
<u>5. Utvärdering</u>	7
<u>Sammanställning BAS samtal</u>	7
<u>Resultat</u>	10
<u>Trivselenkät</u>	10
<u>Beräkning</u>	10
<u>Resultat</u>	10
<u>Löpande utvärderingar</u>	11
<u>6. Sammanfattning resultat och resultatanalys</u>	11
<u>Resultat och analys av specialpedagogiska insatser</u>	11
<u>Resultat och analys av IT-pedagogiska insatser</u>	11
<u>7. Arbetsgång i den ordinarie verksamheten</u>	12
<u>Fortsättning på Birka Folkhögskola</u>	12
<u>Schematisk beskrivning av processen</u>	12
<u>Framgångsfaktorer för det fortsatta arbetet på Birka</u>	13

1. Inledning

Under ett och ett halvt år har projektet Verktyg hela vägen- Birka pågått. Det startade i mars 2014 och avslutas nu i juni 2015. Projektet finansierades av Samordningsförbundet i Jämtland.

Liknande projekt dvs. konceptet "Verktyg hela vägen", har drivits på gymnasieskolor i Åre och i Strömsund.

Därför sågs det som en utmärkt möjlighet att prova konceptet på en folkhögskola. Samtidigt som man kunde dra nytta av det man lärt sig i dessa "systerprojekt".

Birka folkhögskola anställde en projektledare tillika IT pedagog och en special pedagog. Vars uppgifter var att driva projektet enligt riktlinjerna.

Konceptet "Verktyg hela vägen" utgår från en BAS intervju (Bedömning av Anpassning i Skola) bygger på följande ide':

Elever (eller deltagare som man säger på folkhögskolan) som har läs- och skrivsvårigheter och eller kognitiva funktionsnedsättningar skall införlivas i projektet och i detsamma få stöd, verktyg och hjälpmedel som underlättar deras studiesituation och i förekommande fall hemmasituationen. Dessa insatser ska sedan följa med deltagaren som en "verktygsportfölj" vilken kan redovisas och nämnas i samband med t.ex. kontakt med arbetsförmedlingen eller andra skolformer.

För att säkerställa att övergången till framför allt arbetsförmedlingen skall vara så smidig som möjligt har arbetsförmedlingarna i Östersund och Krokom varit delaktiga i projektet.

2. Sammanfattning

Projektet Verktyg hela vägen- Birka lider mot sitt slut och det kan konstateras att det hela förloppet smärtfritt och att målen har uppnåtts.

Det har varit förhållandevis lätt att driva detta projekt. Vissa farhågor fanns innan start och efter samtal med systerprojekten. Men faktum att deltagarna på en folkhögskola läser av egen fri vilja och i många fall är medvetna om sina egna tillkortakommanden innebar att det blev mycket enklare att "värva" deltagare till projektet än vad man skulle kunna förvänta sig.

En annan och enligt min åsikt tung faktor var att projektet fick tillräcklig lång startsträcka innan vi gick ut skarpt i verksamheten. Något som gav oss möjlighet att utbilda både oss själva och personal innan och att förankringen av projektet kunde göras på ett bra sätt.

En direkt jämförelse med systerprojekten i Åre och Strömsund är inte riktigt adekvat. Då man bör tänka på helt olika sätt när man närmar sig eventuella projektdeltagare. Gymnasieskola kontra Folkhögskola. Dock fick vi information om de olika verktygen som användes och eventuella problem, något som vi använde oss av.

Deltagarna i projektet och personalen har bara haft gott att säga om projektet. Det hjälpte! Utvärderingarna som gjordes har också visat att konceptet Verktyg hela vägen- Birka innebar en klart förbättrad studiesituation för deltagarna.

Det bör också nämnas att projektet höll sig inom budgetramarna, något som ses som positivt.

Fortsättningen blir mycket intressant. En processbeskrivning har gjorts och pedagoger, handledare samt annan berörd personal har blivit utsedd för att driva arbetssättet vidare. En mycket positiv sak i det hela är att Birka Folkhögskola nu letar med ljus och lyckta efter en specialpedagog. Denna kommer att förstärka arbetet kring och med de deltagare som har kognitiva funktionsnedsättningar.

3. Mål

Här redovisas målen som projektet arbetade mot och för. Vi kan konstatera att måluppfyllelsen har varit mycket god.

Övergripandemål

- Genom utveckling av kunskap om kognitivt stöd och ökad samverkan myndigheter emellan ge stöd till deltagare 18-26 år på Birka Folkhögskola, på väg ut i arbete/studier så att anställningsbarheten ökar.
- Att utveckla folkhögskolans kompetens att med helhetssyn kartlägga och ge stöd till deltagare som har behov av kognitivt stöd i undervisningen.

Delmål

- Att 15 ungdomar lär känna sina styrkor och svagheter och med lämpliga verktyg/hjälpmedel, att utifrån ungdomars önskemål, stödja de ungas självständighet och möjligheter till fullständiga betyg.
- Att öka kompetens och spridning av kunskap hos de som möter dessa ungdomar inom såväl Birka folkhögskola som samverkansmyndigheter, arbetsgivare och politiker.
- Skapa en samarbetsmodell för Arbetsförmedlingen Krokomb och Östersund och Birka på både övergripande och individuell deltagarnivå.
- Nyttja erfarenheter från Strömsunds och Åres projekt "Verktyg hela vägen" genom att delta i samverkan i länet.

4. Arbetsgång under projektiden

Identifiering av deltagare

Frågan, hur ska vi identifiera deltagare till projektet ställdes tidigt. Men genom en informationsinsats av projektledaren och specialpedagogen. Ökade kunskapen om projektet, dess mål och förutsättningar hos samtliga på Birka. Detta tillsammans med de obligatoriska hälsodeklarationerna gjorde att det snabbt gick att få en överblick och det blev inga problem att få deltagare till projektet.

Det bör också nämnas att deltagare på Birka Fhsk tillhör gruppen unga vuxna och har sökt själva till skolan. Något som i sin tur också underlättar arbetet. Då vi inte behövde "jaga" deltagare utan i många fall var det ett egenintresse från deras sida att få hjälp.

De deltagare som kunde vara aktuella för att ingå i projektet, kom således antingen via information från hälsodeklarationen, påpekande från ansvarig lärare eller av egen maskin.

Projekt process

De deltagare som blev aktuella tillfrågades och fick ett första samtal samt bokning av BAS samtal i de fall det visar sig vara aktuellt och tillämpligt.

En skattning av nuvarande trivsel situation gjordes av varje enskild deltagare på en enkel enkät.

BAS samtal genomfördes och behov av verktyg fastställdes.

I detta läge skickades en SUS registrering in. Deltagaren blev avregistrerad från SUS i det ögonblick den slutade på skolan eller vid projektets slutdatum. Beroende på vilket som inföll först.

Deltagaren fick en genomgång av verktygen. It pedagogen eller special pedagogen informerade genom samtal berörda lärare tillsammans med deltagaren om vad som skulle gälla vid de fortsatta studierna. Viktigt i detta arbete var att både lärare och deltagare signalerade eventuella problem så fort som möjligt, så det kunde åtgärdas. Det kunde vara allt från att verktygen inte passade till att det fanns svårigheter med hur läraren skulle lägga upp sin undervisning vid specifika tillfällen.

Under projekttiden var Special pedagogen och It pedagogen med på lektionerna för att följa upp deltagarens och lärarens arbete och för att kunna stötta och komma med förslag på eventuella förändringar i arbetssätt.

Deltagaren följdes löpande under projekttiden och samtal fördes rörande de verktyg/ hjälpmedel som arbetades med. Syftet var att snabbt kunna identifiera eventuella problem och kunna åtgärda dem, med byte av verktyg eller arbetssätt.

I samband med terminsavslut gjordes en avslutande BAS intervju. Vid detta tillfälle fick deltagarna möjlighet att göra en ny skattning av överensstämmelse med skolans anpassningar för den enskilde deltagarens behov. Samtal fördes också kring vilka verktyg och hjälpmedel som var och är nyttiga att behålla i den sk. Verktygsportföljen och de dokumenterades av deltagaren. För att ha till hands i framtiden. Ingen av de deltagare som var med i projektet behövde eller behöver ta kontakt med AF. Då de antingen redan ordnat med arbete eller ska studera vidare.

Specialpedagogen

I rollen som specialpedagog i projektet "Verktyg hela vägen" har min insats i arbetet inneburit följande:

- Kartläggning
- Observationer
- Studiestödjande samtal till elever
- Utbildning till personal på Birka
- Pedagogisk handledning till personal
- Implementering av hjälpmedel till elever
- Basintervju med elever
- Pedagogiska samtal och reflektion med lärarna angående bemötande, förhållningssätt, struktur och upplägg av lektioner.

IT pedagogen

I min roll som IT pedagog i projektet har arbetsuppgifterna varit att genomföra BAS samtal med deltagare. Utifrån dessa BAS samtal har jag tillsammans med deltagaren kommit fram till vilka IT verktyg/applikationer som skulle kunna vara till hjälp i de dagliga studierna samt även i förekommande fall vara till hjälp i hemmiljön. Utöver de deltagare som jag haft samtal med har också specialpedagogen överlämnat en del deltagare till mig där det vid samtal framkommit att stöd i form av IT verktyg och appar är lämpligt.

De deltagare som visat sig ha behov av verktyg/appar har fått låna en iPad när det varit nödvändigt. Denna iPad har sedan laddats med de appar som är lämpliga i varje enskilt fall. I vissa fall har vi använt av deltagarnas egen utrustning, typ smartphones. Jag har utbildat varje enskild deltagare i de program som ska användas samt informerat lärarna vilka deltagare som behöver använda hjälpmedel och vilka hjälpmedel de fått.

Löpande under tiden har jag haft uppföljande samtal med deltagarna för att eventuellt korrigera eller byta ut program i de fall det varit nödvändigt.

Resultaten har varit goda och de flesta deltagare upplevde en förbättrad studiesituation. Det finns dock en del som inte har upplevt någon skillnad men som ändå dagligen arbetar med de utdelade verktygen.

Hjälpmedel/ Verktøy.

Under projektets gång delades det ut sju stycken iPads. Dessa laddades med främst appar som underlättar läsandet och skrivandet. Det bör noteras att i många fall räckte det med de "standard" program som finns inom apple världen. D.v.s. rättstavning, textuppläsning, kalender och kamera.

Där kameran användes för att främst fota av White board anteckningar.

Vi delade också ut legimus konton så att deltagare kunde få kursböcker upplästa. En digital mattebok användes också.

Övriga insatser och hjälpmedel.

En balansskudde användes också med goda resultat.

De deltagare som inte "behövde" en iPad utan tyckte att det räckte med deras egen smartphone fick hjälp att använda kalenderfunktionen på ett effektivt sätt. Så att de kunde strukturera sin skol- och vardag. I vissa fall användes även här kameran för att fotografera av Whiteboard anteckningar.

Utbildning

Personal på Birka folkhögskola har under projekttiden fått utbildning i NPF (Neuropsykiatriska Funktionsnedsättningar). Det har varit allt från mindre seminarier hållna av bland annat special pedagogen till heldags seminarier i Attentions regi.

Vidare har information och utbildning hållits för pedagogerna rörande de appar och verktyg som använts av deltagarna.

Kuratoren på skolan har utbildats i BAS och SYV kommer att utbildas. Kuratorn har fått en "enklare" genomgång av special pedagogen och IT pedagogen samt gått del ett i BAS utbildningen.

Arbetsförmedlingen

Arbetsförmedlingarna i Östersund och Krokom har varit delaktiga under hela projektiden. Vad gäller deras insatser så har dessa begränsats till att vara av en informationsbärande karaktär. Detta beror till största delen på att deltagare på Birka folkhögskola oftast redan har varit i kontakt med AF i ett tidigare skeende. Så tidigare erfarenheter när det gäller samarbete med "systerprojekten" har inte varit tillämpliga i samma utsträckning. Dock har en informationsinsats gjorts på respektive AF kontor. Där alla berörda handläggare har blivit informerade om arbetet på Birka och hur det påverkar deras arbete med de ungdomar som kommer från Birka. Insatser i form av utbildning kommer att ske och har till en del redan genomförts när det gäller NPF.

5. Utvärdering

Viktigt i alla projekt och insatser är att man gör utvärderingar för att se vilka resultat som uppnås.

Dessa utvärderingar ska genomföras vid start och slut för att kunna se om insatserna har hjälpt i stort samt löpande under projektets gång för att kunna korrigera insatserna så att de gör bäst nytta för deltagarna och för Birka.

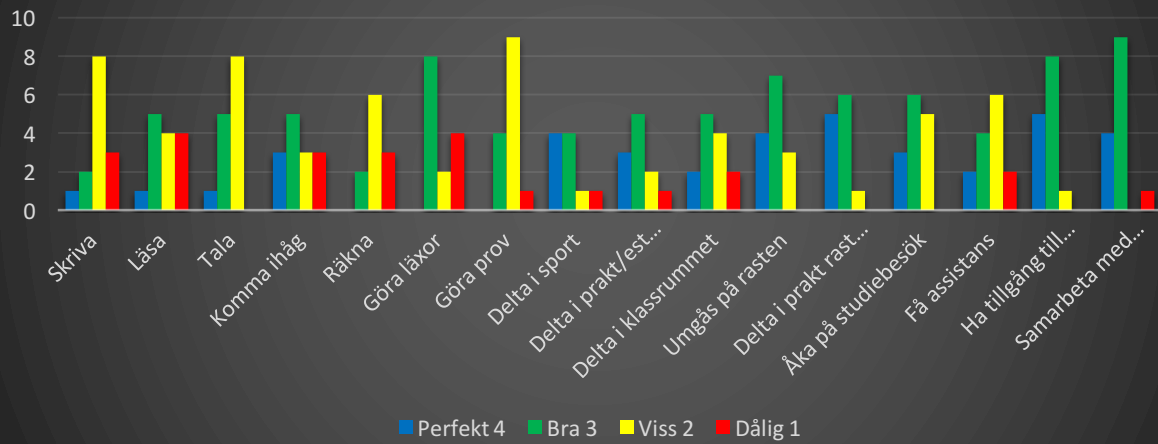
Vi valde att genomföra "start och slut" värderingarna på två sätt. Det ena är en sammanställning i samband med BAS samtalen och det andra är en trivselenkät. Bägge utvärderingar gjordes vid start av insats och vid avslut. På detta vis fick vi en möjlighet att kunna få jämförbara data samt kunna påvisa resultat.

Sammanställning BAS samtal

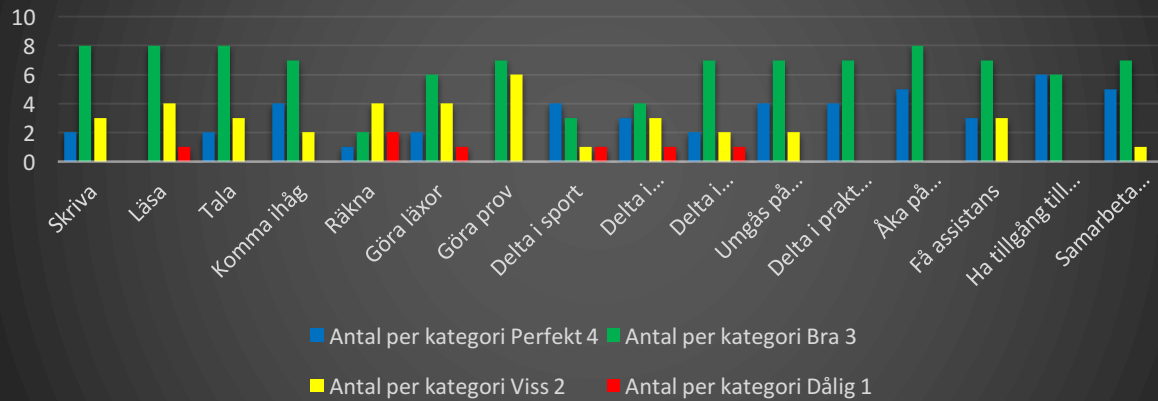
Varje deltagare har gjort ett BAS samtal. Vid dessa samtal görs en skattning av överensstämmelse mellan skolan och deltagaren. I samband med projektets slut görs ett avslutande BAS samtal där man på nytt skattar överensstämmelsen. På så sätt får vi värden som visar om det skett någon förbättring eller inte. Man gör en skattning för varje frågeområde.

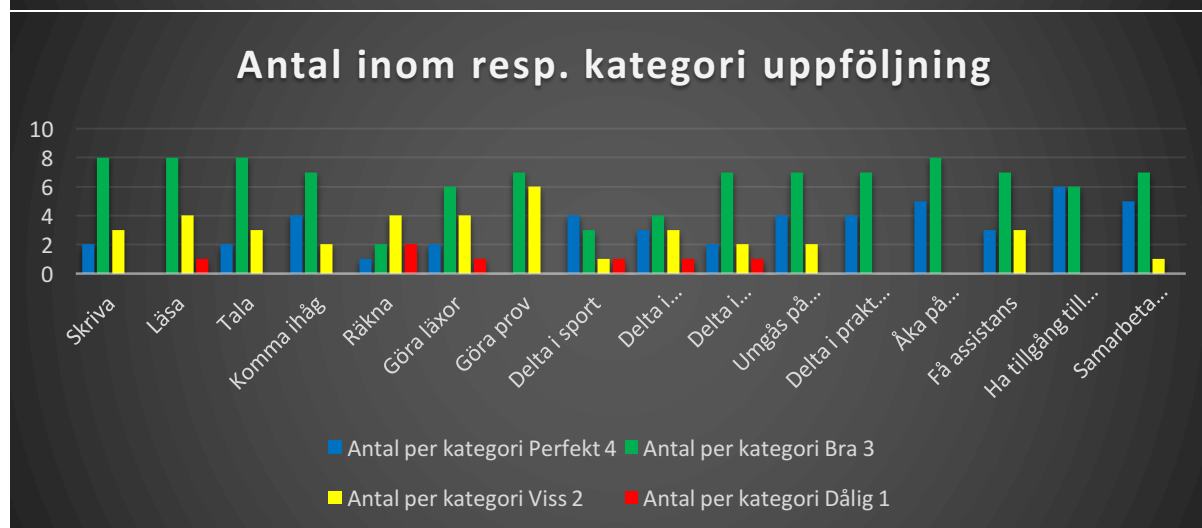
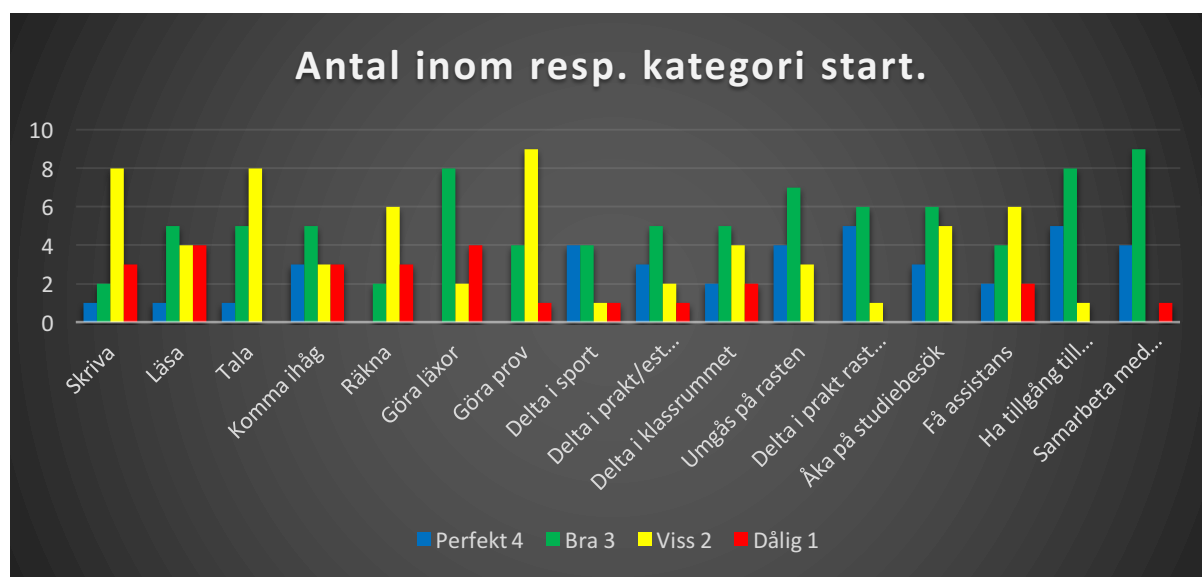
(Resultatet efter BAS samtalen före och efter projektet enligt diagrammet se nästa sida.)

Antal inom resp. kategori start.

Antal inom resp. kategori uppföljning

I diagrammet redovisas antal deltagare som svarat inom varje kategori samt deras skattning. Viktigt är att förstå att en del frågeområden inte har varit av vikt för en del deltagare. Varför skattningar saknas i de fallen.

Skattningen gjordes enligt följande.

4 Perfekt överensstämmelse. (Blå) Innebär att deltagaren tycker att det inte behövs några anpassningar alls inom frågeområdet.

3 Bra överensstämmelse. (Grön) Innebär att deltagaren har anpassningar som fungerar på ett tillfredsställande sätt och som deltagaren anser är tillräckliga inom frågeområdet.

2 Viss överensstämmelse. (Gul) Innebär att deltagaren har vissa anpassningar men tycker sig behöva fler för att det ska fungera inom frågeområdet.

1 Dålig överensstämmelse. (Röd) Innebär att deltagaren tycker att skolmiljön behöver anpassas men har inga anpassningar alls inom frågeområdet.

Resultat

Diagrammet från det första BAS samtalet visar att frågeområdena: Skriva, läsa, tala, komma ihåg, räkna och göra läxor. Var de områden där det behövdes mest insatser. Något som i och för sig inte var förvånande. Då det var de deltagare vi hade som "målgrupp". Men det som är positivt är att när vi jämför dessa siffror med resultatet från det avslutande BAS samtalet har andelen ettor och tvåor sjunkit markant. Vilket leder till slutsatsen att insatserna i form av hjälpmedel, verktyg och samtal har hjälpt på ett mycket tillfredsställande sätt.

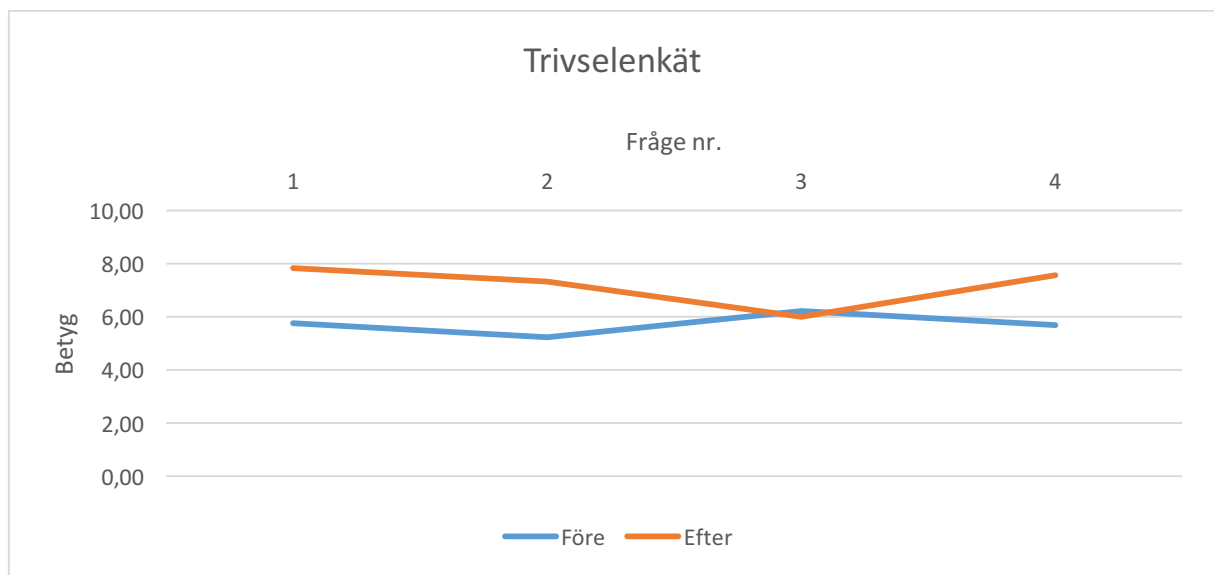
Trivselenkät

Vi lät deltagarna i projektet svara på en "trivselenkät". Dom fick betygsätta trivselfrågorna i samband med att deras deltagande i projektet började samt vid avslutningen av det samma. Den första rundan var i början av HT-14 och den sista gjordes strax innan termin slut VT-15.

Deltagarna fick på en skala 1 till 10 skatta var dom befann sig vid frågetiden. 10 är det mest positiva.

Frågorna var:

1. Hur trivs du i din nuvarande situation på skolan?
2. Hur trivs du i din nuvarande situation privat?
3. Hur ser du på dina möjligheter att få en anställning efter studierna?
4. Hur ser du på din framtid?

Beräkning

Diagrammet visar det vägda medelvärdet för varje fråga och baserar sig på faktiska antalet deltagare som svarade. Blå = före projekt start, Orange = vid projektslut.

Resultat

Vi kan konstatera att vid projektets slut var värdena signifikant högre på alla frågor utom en. Frågan om anställningsmöjligheter efter skolan förblev i stort sätt på samma nivå.

Med andra ord ett år på Birka Fhsk och delaktighet i projektet gav en klar högre trivsselfaktor för deltagarna. Men också en insikt att det kanske inte är så lätt att få arbetet efter studierna.

Löpande utvärderingar

Special- och IT pedagogen har löpande haft enskilda samtal med både deltagare och lärare. Detta har gjort att eventuella korrigeringar kunnat sättas in snabbt.

Som special pedagogen kommenterar: "I mina djupintervjuer och uppföljande samtal med den enskilde studenten har det varit positivt då han/hon har känt en delaktighet i sin lärandeprocess. Även att läraren är mer medveten om styrkor och svårigheter och att man gör anpassningar utifrån den studerandes behov."

6. Sammanfattning resultat och resultatanalys

Resultat och analys av specialpedagogiska insatser.

Det är alltid svårt att mäta och värdera insatser som jag har gjort och vilken betydelse det har haft i arbetet för lärarna och i arbetet med eleverna, även vilken betydelse det kommer att ha för det fortsatta arbetet på Birka. När jag gör uppföljande intervjuer utifrån BAS (Bedömning av anpassningar i skolmiljön) som täcker 16 olika områden så framkommer det förbättringar hos alla elever. De områden där den enskilde eleven ser en förbättring är inom områdena 1-skriva, 2-läsa, 3-tala och 4-komma ihåg saker. Det som också framkommer i samtalen med den enskilde eleven är att de upplever sig delaktiga i sitt eget lärande och den process som har fortgått under läsåret. De beskriver också att de har blivit mer medvetna om sina egna styrkor och svagheter, mer reflekterande i sitt eget arbete och att det finns ett engagemang hos lärarna på skolan och en vilja att vara flexibel och att hitta individuella lösningar för varje elev. Det som nästan alla elever berättar om är att de blir sedda och får bekräftelse för det arbete de gör.

I de pedagogiska samtalen och mötena med lärarna har det varit ett lärande och reflekterande när det handlar om bemötande, förhållningssätt, struktur och hur man kan använda hjälpmedel och anpassa i undervisningen. Jag har upplevt att det har varit ett lärande för mig och min förhoppning är att det även har varit ett lärande för pedagogerna i deras arbete. Jag tror på möten mellan människor och det gör att man utvecklas i sitt arbete och i det pedagogiska arbetet blir man aldrig fullärd.

Resultat och analys av IT-pedagogiska insatser.

I mitt arbete som IT pedagog har huvuduppgiften varit att tillsammans med deltagarna hitta och installera de "appar" och IT hjälpmedel som underlättar deras studiesituation. Vi identifierade dessa "verktyg" i samband med BAS samtalen och deltagarna fick i väldigt stor utsträckning själva komma med förslag på vad som skulle hjälpa. Min insats i detta var utifrån deras önskemål och mina kunskaper i ämnet, att hitta det som skulle passa. Hjälpa till att installera och i förekommande fall även undervisa/vägleda deltagaren i hur "verktyget" skulle användas på bästa sätt.

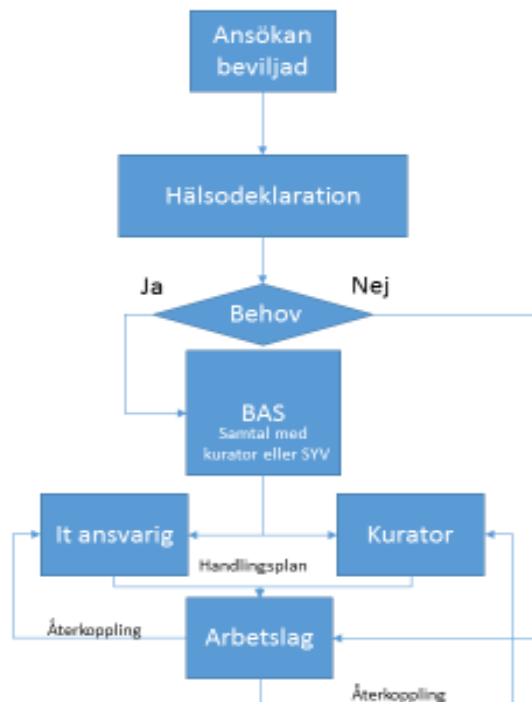
Resultatet blev gott och som det konstaterades i vid de uppföljande BAS-samtalen upplevdes det som om skolan hade anpassat sig till deltagarnas behov i en allt större utsträckning än som var fallet innan projektet.

7. Arbetsgång i den ordinarie verksamheten.

Fortsättning på Birka Folkhögskola.

En mycket viktig del i projektarbetet var att hitta vägar för Birka att nyttja den erhållna kunskapen från projektet och införliva arbetssättet i den dagliga verksamheten framöver. Ett sätt att införliva processen är att arbeta enligt den beskrivna arbetsgången nedan.

Schematisk beskrivning av processen

Om det ej framkommer några behov av stödinsatser i samband med hälsodeklarationen går deltagarinformationen vidare till arbetslaget.

Skulle det visa sig att behov finns. Bokas en tid för en bas intervju. Vem som tar detta bas samtal SYV eller Kurator bestäms av dessa.

Resultatet från samtalet går igenom och en handlingsplan utarbetas. Om nödvändigt kopplas IT-ansvarig in.

Handlingsplanen förmedlas till berört arbetslag som ska ta hänsyn till de insatser och hjälpmedel som behövs i sin planering av utbildningen. Arbetslaget ska stötta och hjälpa varandra i detta arbete.

En dialog kring de som har problematik skall ständigt föras i kollegiet och arbetslaget. Insatserna ska utvärderas löpande. Löpande återkoppling till SYV och Kurator är viktig. Så att eventuella korrigeringar kan göras.

Samarbetet och dialogen med AF skall fortsätta så att samtliga parter vet vad som görs och har en klar bild över processen.

Framgångsfaktorer för det fortsatta arbetet på Birka.

Viktigt för att den ovan beskrivna arbetsgången/ processen skall fungera är att följande punkter tas i beaktande.

- Specialpedagog/speciallärare kommer att behövas i verksamheten på Birka.
- Pedagogisk handledning.
- Pedagogiskt café för undervisande lärare.
- Kollegial handledning och observation under lektioner.
- Att använda Basintervju för elever med olika funktionsnedsättningar och inlärningssvårigheter.
- Små elevgrupper.
- Handlingsplan för varje enskild elev.
- Uppföljande samtal med den enskilde eleven.
- Att hälsodeklarationen bör länkas ihop med bassamtalet.
- Att det finns en koppling mellan Arbetsförmedlingen och Birka.
- Fortbildning inom området neuropsykiatri för personalen.
- Om pedagoger noterar att deltagare trots "godkänd" hälsodeklaration efter ett tag inte verkar fungera fullt ut ska ett BAS-samtal bokas.
- Viktigt att arbetslagsledaren får ansvaret och ser till att stödet och insatserna för varje enskild deltagare utförs, men ansvaret ligger på varje enskild pedagog i att arbetet och insatserna genomförs.
- Minst ett uppföljande BAS-samtal skall hållas under läsåret samt att uppföljning av insatserna görs fortlöpande med deltagarna.
- Ansvaret för IT-hjälpmedel måste vara klart utskrivet. Önskvärt vore att utsedd personal har it pedagogisk erfarenhet och kunskaper om verktyg som kan vara till hjälp samt kunskaper om NPF.
- Att den/de som ska göra basintervjuerna bör ha genomgått utbildning för detta.

Man kan konstatera att Birka Folkhögskola redan i dagsläget tar hänsyn till många av faktorerna.

Underskrift

Ås 2015-06-30

Peter Wildt
Projektledare